

ŠTEV. 6.

LETNIK XXX.

Priloga „Narodnega Gospodarja“ št. 6. 1. 1929

NARODNI GOSPODAR

GLASILO „ZADRUŽNE ZVEZE“ V LJUBLJANI.

V LJUBLJANI, DNE 12. JUNIJA 1929.

TISK ZADRUŽNE TISKARNE V LJUBLJANI.

VSEBINA: Dr. J. Basaj: Privilegovana Agrarna banka. — Dr. J. D.: Pomen zavarovalnih vinkulacij. — Dodatna navodila glede plačevanja rentnega davka. — Ustanovitev in prvi početki zadruge ročalskih pionirjev. — Ivan Silvester: O nakupu in prodaji pri prodajnih ali konsumnih zadrugah. — Karol Krištofič: Knjigovodstvo blagovnih zadrug. — Vprašanja in odgovori. — Zadrugištvo. — Gospodarstvo.

Priloga „Narodnega Gospodarja“ št. 6, 1. 1929.

Za vsa objavljena vabila, pri katerih ni izrecno drugače določeno, velja določba: Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in pri istem dnevnem redu drugi občni zbor, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih članov.

Izredni občni zbor Posojilnega društva za župnijo Sy. Ana v Slov. gor., r. z. z. n. z., se vrši 29. junija 1929 ob pol 15. uri v Društvenem domu. Dnevni red: 1. sprememba pravil. 2. čitanje revizijskega poročila. 3. slučajnosti.

Izredni občni zbor Kmetijske zadruge za nakup in prodajo v Begunjah pri Cerknici, r. z. z. o. z., v likvidaciji, se bo vršil v nedeljo 23. junija 1929 ob pol 4. uri pop. v Stari šoli. Dnevni red: 1. sklepanje o poročilu likvidatorjev o končani likvidaciji. 2. sklepanje o shrambi poslovnih knjig.

Redni občni zbor Kmetijske zadruge v Cerkljah pri Kranju, r. z. z. o. z., se bo vršil v nedeljo dne 23. junija 1929 ob 3. uri pop. v hiši Jan. Narobe v Cerkljah. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. volitev enega uda načelstva. 3. volitev nadzorstva. 4. volitev rač. zaključka za l. 1928. 5. slučajnosti.

Izredni občni zbor Sodarske zadruge na Češnjici, r. z. z. o. z., se vrši dne 30. junija 1929 ob 4. uri pop. v zadružnih prostorih na Češnjici s sledečim dnevnim redom: 1. sprememba pravil. 2. odobritev pravil za „Samopomoč“ članov. 3. slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice na Dobravi pri Kropi, r. z. z. n. z., se bo vršil v nedeljo dne 30. junija 1929 ob 16. uri v uradnem prostoru. Dnevni red: 1. čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru 24. junija 1928. 2. poročilo načelstva. 3. poročilo nadzorstva. 4. poročilo o izvršeni reviziji 13. nov. 1928. 5. potrditev zveze. 6. potrdjenje rač. zaključka za l. 1928. 7. volitev načelstva in nadzorstva za 3 leta. 8. slučajnosti.

Občni zbor Kmetijske nakupovalne in prodajalne zadruge v Dolu pri Hrastniku, r. z. z. o. z., se vrši dne 30. junija 1929 po prvi sv. maši v Društvenem domu na Dolu. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. čitanje revizijskega poročila. 3. poročilo načelstva in nadzorstva. 4. potrjenje računskega zaključka za l. 1928. 5. dopolnilna volitev načelstva. 6. slučajnosti.

Redni občni zbor Strojne zadruge Draginja vas, r. z. z. o. z., se vrši v nedeljo dne 23. junija 1929 ob 13. uri Mihovce, v hiši načelnika Franc

Peršuh s sledečim dnevnim redom: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobrenje računskega zaključka za l. 1928. 3. volitev načelstva in nadzorstva. 4. reduciranje članov. 5. slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v St. Janžu na Drav. polju, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 30. junija 1929 po večernicah v zadružnih prostorih. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev rač. zaključka za leto 1928. 4. volitev načelstva. 5. volitev nadzorstva. 6. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Kostanjevici na Krki, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 23. junija 1929 v uradnih prostorih. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev računskega zaključka za leto 1928. 4. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice pri Sv. Kunigundi na Pohorju, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 23. junija 1929 ob 9. uri v posojilniški pisarni. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobrenje rač. zaključka za l. 1928. 4. čitanje revizijskega poročila. 5. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Št. Lambertu, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 23. junija 1929 ob 3. uri pop. z naslednjim dnevnim redom: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. potrjenje rač. zaključka za l. 1928. 3. volitev načelstva. 4. volitev nadzorstva. 5. čitanje revizijskega poročila. 6. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Leskovicah, r. z. z. n. z., se vrši dne 30. junija 1929 v hranilničnih prostorih ob 9. uri. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. potrjenje rač. zaklj. za l. 1928. 3. slučajnosti.

Občni zbor Gospodarske zveze v Ljubljani, r. z. z. o. z., se vrši dne 27. junija 1929 v prostorih zadruge ob 9. uri dop. s sledečim dnevnim redom: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva. 3. poročilo nadzorstva. 4. odobritev rač. zaključka za preteklo poslovno leto. 5. volitev načelstva. 6. sprememba pravil. 7. slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Mežici, r. z. z. n. z., se vrši v nedeljo dne 30. junija 1929 ob 11. uri v društveni sobi pri Kevpu. Dnevni red: 1. čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. potrjenje računskega zaključka za leto 1928. 4. slučajnosti.

NARODNI GOSPODAR

GLASILO „ZADRUŽNE ZVEZE“ V LJUBLJANI.

Člani „Zadruž. zveze“ dobivajo list brezplačno. Cena listu za nečlane po 25.— Din na leto, za pol leta 12.50 Din.
 Cena inseratov po dogovoru. — Izhaja 15. dne vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo.

Dr. J. Basaj:

Privilegovana Agrarna banka.

Objava zakona.

Pod kraljevo vlado je bil objavljen zakon o Privilegovani Agrarni banki, ki je za kmetijsko gospodarstvo cele države zelo pomemben.

Niti finančni, niti kmetijski krogi še niso bili utegnili zavzeti stališče napram vestem, ki so se pojavile o nameravani ustanovitvi Agrarne banke, toda že je bil zakon podpisan in objavljen.

Zadružni krogi so takoj na prvo obvestilo o nameri ustanovitve Agrarne banke zavzeli svoje stališče in predlagali ustanovitev centralnega denarnega zavoda, ki bi se naslonil izključno na obstoječo zadružno organizacijo. Njihov predlog se ni upošteval.

Predlogi zadružništva.

Vendar pa z objavo zakona o Agrarni banki stvar zadružništva ni izgubljena. Nasprotno zadružništvo pričakuje in je v to svrhu na pristojnih mestih stavilo že tudi svoje predloge, naj bi Privilegovana agrarna banka prvenstveno dovoljevala **kolektivne kredite zadrugam potom njih zvez**. Individualni krediti posameznikom naj bi se omejili na minimum in sicer izključno kot hipotekarni krediti. S pravilnikom k zakonu

o banki in s poslovnikom za banko se da še vse to lepo urediti.

Je celô v interesu banke, da se nasloni na obstoječe zadružništvo, zlasti na kreditne zadruge z neomejeno zavezo in njih zveze, ker so preizkušene, ker so se izkazale kot najuspešnejša in najcenejša ustanova za kmetijski kredit in ker nudijo najboljše jamstvo za zaupani jim denar. Banka sama je zelo interesirana, da se nasloni na to organizirano mrežo kreditnega zadružništva, ker bo s tem prišla v najožji stik s kmetijskim prebivalstvom in ker si bo le s tem mogla prihraniti ustanavljanje cele vrste podružnic in z njimi združene ogromne režijske stroške. More se reči, da bi bilo uspešno delo banke glede cenenga poljedelskega kredita onemogočeno, ako bi banka morata delati z velikim številom podružnic, ki bi bile neobhodne, če bi banka gojila pretežno individualni kredit.

Še o potrebi banke.

Ali je bila ta banka potrebna? O tem ne more biti dvoma. Industrija in trgovina imata milijardne kredite v **Narodni banki**. Obrtništvo je dobilo svojo oporo in cenen kredit v **Obrtni banki**. Podjetnim lastnikom stavbišč v Beogradu in drugih velikih mestih so bili in so še za zidanje hiš na razpolago ceneni krediti **Državne hipotekarne banke**. Edino kmet ni imel svoje denarne ustanove in ni mogel dobiti cenenga kredita z izjemo Slovenije, v kateri deluje lepo razvito in

strumno organizirano kmetijsko kreditno združništvo. Zakon o poljedelskem kreditu je sicer za ostale pokrajine države hotel nuditi cenen kredit z direkcijsko za poljedelski kredit in z njenimi organi: mestnimi in krajevnimi zadrugami. Toda sredstva direktije za poljedelski kredit so bila premajhna in vsled nekonsolidiranih razmer se je stvar marsikje zavozila v napačno smer in čisto brutalno izkoriščala po znanem geslu: „Pride, tu se deli denar!“

Pri takih razmerah je jasno, da je bila neka centralna ustanova za poljedelske potrebe neobhodna, čeprav je naše mnenje, da bi se bila morala že z zakonom samim nasloniti na obstoječe svobodno združništvo. Kot pa rečeno, stvar še ni zakasnjena in se da še vse prav urediti s pravilnikom k zakonu in s poslovnikom banke.

Združništvo mora sodelovati.

Ker je torej banka za kmetijstvo naše države potrebna in ker združništvo goji polno nado, da se bo banka v svojem poslovanju naslonila na obstoječo organizacijo svobodnega združništva, je jasno, da združništvo ne sme stati ob strani, temveč da mora stvar Agrarne banke smatrati za svojo stvar in da sedaj, ko je najvažnejši čas, ko se gre za to, kdo in koliko bo vpisal delnic, v zvezi s tem pa tudi za to, kdo in koliko bo imel pri banki govoriti, delo snovanja banke krepko podpira.

Z vpisovanjem delnic.

V čem naj se vrši to podpiranje? Na najrealnejši način gotovo s tem, da po svojih močeh vpisujemo delnice Privilegovane Agrarne banke. Po svojih močeh, pravimo radi tega, ker vemo, da so naše moči skromne, da pa kljub temu hočemo pokazati vso dobro voljo. Za vpisovanje delnic je najbolj merodajno to, koliko imamo lastnega za-

družnega premoženja. Žal je pri naših posojilnicah položaj ta, da je lastno premoženje v deležih naravnost brezpomembno. Saj so velike posojilnice, ki imajo nekaj stotisoč, da celo milijon dinarjev hranilnih vlog, a deležna glavnica znaša komaj par sto dinarjev. Če bi se torej šlo po deležni glavnici, sploh ne bi mogli vpisovati delnic Agrarne banke. Toda važnejša postavka kot deleži so v lastnem premoženju zadruge **rezerve**. Tudi te so skromne, ali vendar vsaj nekaj jih je in **te naj bodo glavno merilo pri reševanju vprašanja, če bomo vpisovali delnice Agrarne banke in koliko jih bomo vpisovali**. Rezervna glavnica je tisti del premoženja, ki se običajno naloži v razne papirje, v prvi vrsti seveda v državne papirje. No in delnice Privilegovane agrarne banke imajo značaj državnih papirjev.

S propagando.

Je pa še drug in mogoče za združništvo važnejši in pomembnejši način podpiranja akcije Privilegovane agrarne banke. To je propaganda za vpis delnic pri poedincah, pri zadrugarjih, pri članih posojilnice. Tu se da s podrobnim delom spraviti skupaj lepo število delnic. Če so naši ljudje od agentov kupovali in še kupujejo za pretirano ceno razne srečke in papirje, so posojilnice tembolj upravičene od naših posestnikov zahtevati vpis vsaj ene delnice Privilegovane agrarne banke. Saj je pri tej delnici državno garantirana 6% dividenda. Če bodo pa poslišli količjak ugodno, se bo dobivala redno 7 in 8% - na dividenda.

S tem posredno pomagamo naši industriji.

Vprašanje je, ali je za naše posebne razmere v Sloveniji tudi gospodarsko utemeljeno, da se angažiramo pri akciji državne agrarne banke. Gotovo! Ko se gre za povzdigo in koristi poljedelstva, mora tudi

kmetijsko kreditno združništvo Slovenije po svojih močeh sodelovati. Slovenija je na povzdigi našega poljedelstva tembolj interesirana, ker je z uspehom poljedelstva cele države zvezan in od njega odvisen tudi uspeh industrije in trgovine v Sloveniji, ki zaposluje veliko število slovenskega ljudstva.

Obrestonosno nalaganje denarja.

Drugič pa se lahko s popolnoma gospodarskih vidikov angažiramo pri akciji Agrarne banke radi tega, ker nam je od države za vloženi kapital garantirana 6%-na obrestna mera. So pa mnogi razlogi, ki govorijo za to, da se bo dobila tudi par procentov višja obrestna mera. Z zakonom je namreč dana banki vsa možnost, da svoje posle sijajno razvije. Banka je oproščena vseh davkov in doklad. Banka ima pravico do velikega števila fondov. Banka ima vse privilegije, kakor jih uživa državna hipotekarna banka glede izvršilnega postopanja. Kot smo zgoraj omenili, more banka prav znatno skržiti svojo režijo in izhajati brez podružnic, ako se odloči za kolektivni kredit in nasloni pretežno na obstoječo združno organizacijo. Finančni strokovnjaki sodijo, da bo po par letih obstoja banka mogla izplačevati redno 8% dividendo. Seveda moramo pa pri tem reči, da je poglobitna naloga banke ceniti združni kredit. In če bo banka to nalogo dobro vršila, se radi zadovoljimo tudi le s 6% obrestno mero, za katero garantira po zakonu država. Tudi

dejstvo, da za vse vloge v banki jamči država, daje banki veliko zaupanje in velik ugled, tako da za sredstva banka ne bo v zadregi. Poleg tega ima pravico izdajati založnice, s katerimi bi mogla zlasti privabiti tuji kapital v našo državo. Položaj banke more biti z ozirom na te velike privilegije naravnost sijajen, če bo le uprava v dobrih rokah.

Izenačenje združništva.

Še eno važno novost je prinesel zakon o Agrarni banki. Direkcija za poljedelski kredit se ima likvidirati, oblastne in krajevne zadruge za poljedelski kredit pa izenačiti s položajem drugih svobodnih zadrug. To je gotovo zgodovinski pomen zakona o Agrarni banki, da se je odstranil tisti prepad in razdor v združništvu, ki ga je zakon o poljedelskem kreditu povzročil z ustvaritvijo posebno privilegovanih poldržavnih zadrug.

Tudi to je, po našem, važen moment, ki nam napravi novo Agrarno banko zelo simpatično in ki nas vabi, da sodelujemo, ker so krivice popravljene.

Čas za delo je kratek.

Rok za vpisovanje je le do 22. junija in je torej zelo kratko merjen. Zato moramo hitro delati in pridobivati zlasti male vpisovatelje, ki vpišejo po eno ali po par delnic. Morajo se pa posojilnice tudi same hitro odločiti, koliko podpišejo z ozirom na višino rezervnega fonda.

Dr. J. D.

Pomen zavarovalnih vinkulacij.

Zavarovanje je brezdvomno velike gospodarske važnosti, ker nadomešča škodo, ki nastane v posebnih slučajih kakor pri požaru, vsled bolezni, nezgode, smrti itd. Zavarovanje

očuva obstoj lastnega gospodarstva in s tem veča veselje do podjetnosti.

V socialnem oziru je zavarovanje važno zato, ker onemogoči popolno socialno uni-

čenje prizadete rodbine ali osebe. Rodbina, katere hiša je pogorela, lahko na podlagi zadostnega zavarovanja popravi vso škodo ter ji ni treba beračiti in iskati podpore. V slučaju bolezni ali celo smrti očeta, ki preživlja svojo družino s svojim delom, dobi družina v primerni renti ali glavnici sredstvo za nadaljno preživljanje.

Konečno tvori zavarovanje važno podlago tako za realni kakor tudi za osebni kredit. Pri današnjih kreditnih razmerah je že težko najti osebo ali zavod, ki bi nudil kredit posestniku, katerega poslopja niso zavarovana proti požaru, ali ki bi nudil kredit trgovcu, katerega zaloge leže proti požaru nezavarovane.

Zavarovanje tvori varnost za dani kredit za slučaj, da požar uniči zavarovane predmete. Iz odškodninskega zneska, ki ga prizna zavarovalnica za pogorele predmete, zamore biti upnik poplačan za svojo terjatev. Da upnik v takem slučaju plačilo gotovo doseže, je predvsem potrebno, da se zavarovanje odnosno polica v njegovo korist vinkulira. V tem pogledu obstoja razlika pri posojilih, ki so zemljeknjižno zavarovana, in onih, ki take varnosti ne uživajo.

Ker v pogledu vinkulacij pri posojilnicah ni vse v redu, smo se odločili o tem nekoliko spregovoriti.

Pri hipotekarnih posojilih t. j. pri onih posojilih, ki so zemljeknjižno zavarovana, doseže posojilnica po določbi § 79 zavarovalnega zakona vinkulacijo zavarovanja v svojo korist kratkomalo na ta način, da prijavi pred nastopom požara svojo zastavno pravico zavarovalnici. V tem slučaju mora zavarovalnica brez vsakega posebnega privoljenja zavarovanega dolžnika prijavo na znanje vzeti ter vinkulacijo zabeležiti ali na polici ali pa s posebno listino. Po izvršeni vinkulaciji se smejo odškodninski zneski zavarovancu izplačati le s privoljenjem po-

sojilnice, ki je svojo zastavno pravico pred požarom prijavila.

Posojilnica se mora brigati tudi za to, na katerem mestu je njena vinkulacija zabeležena. Treba je ugotoviti, če predidóče vinkulacije zavarovane svote že ne izčrpajo tako, da posojilnica v slučaju požarne škode iz odškodninskega zneska sploh ne pride do pokritja. V takem slučaju je vinkulacija brezpredmetna in si mora posojilnica iskati druge varnosti, da pri morebitnem požaru ne bo trpela škode.

Zavarovalnica, kateri je bila zastavna pravica na zavarovanem posloppu prijavljena, je po § 83 zavarovalnega zakona obvezana posojilnico o neplačilu premije potom priporóčenega pisma nemudoma obvestiti in pred potekom enomesečnega brezuspešnega roka zavarovalnica zavarovanja z veljavnostjo napram posojilnici ne more odpovedati.

Ta zakonita določba ima izključen namen ščititi upnika, kateremu daje priliko, da tekom enega meseca preskrbi za plačilo premije in se tako izogne preteči nevarnosti, da izgubi ono varnost, ki mu jo nudi zavarovanje za njegovo terjatev.

Ugotovljeni odškodninski znesek izplača zavarovalnica posojilnici in le samo z izrečnim privoljenjem sme zavarovalnica odškodnino nakazati zavarovancu.

V tem pogledu pozna zavarovalni zakon dve izjemi. Po določbi § 80 zavarovalnega zakona sme dolžnik vkljub vinkulaciji zahtevati plačilo odškodninskega zneska in zavarovalnica mu ga mora brez privoljenja zastavnega upnika izplačati — toda le tedaj če je zavarovalnica po pogodbi obvezana odškodninsko svoto plačati samo za obnovo zavarovanega poslopja ali za dopolnitev zavarovanih pritikin, ali če zavarovanec po požaru zavarovalnici nasproti izjavi, da bo odškodninsko svoto za ravno označeno svrhu porabil. V obeh teh dveh slučajih je zava-

rovanec upravičen izplačilo odškodnine od zavarovalnice šele tedaj zahtevati, ko je uporabljena odškodnine za določeno svrha zagotovljena, (§ 80 zavarovalnega zakona).

Ob tej priliki opozarjamo posojilnice na paznjo, da so njihovi dolžniki primerno zavarovani — to se pravi, da zavarovana svota odgovarja dejanski vrednosti zavarovanega predmeta.

Ce je namreč zavarovana svota manjša kakor zavarovalna vrednost zavarovanih predmetov ob času nastalega požara, tedaj po določbi § 52 odst. 2 zavarovalnega zakona zavarovalnica poravna le tisti del dognane škode, ki odgovarja razmerju te svote do zavarovalne vrednosti. V takem slučaju, ki se imenuje podzavarovanje, zavarovanec ne dobi cele odškodnine, temveč le zgoraj omejeni sorazmerni del, kar zamore imeti za posledico, da posojilnica za slučaj požara iz odškodninskega zneska ne dobi pokritja za svojo terjatev. V interesu posojilnice same je torej, da pazi na to, da je dolžnik zavarovan za dejansko vrednost zavarovanih predmetov, da zavarovana svota popolnoma odgovarja zavarovalni vrednosti. Podlaga za določitev zneska škode na zavarovanih stvarih je njihova zavarovalna vrednost ob času požara. Po določbah § 76 zavarovalnega zakona velja kot zavarovalna vrednost pri stavbah oni znesek, ki je potreben po krajevnih cenah ob času požara za novo stavbo odštevši zmanjšano vrednost vsled starosti, obrabe in drugih vzrokov.

Posojilnice, ki toliko dobrega store za ljudstvo, morajo pa paziti tudi na to, da njihovi dolžniki niso prekomerno zavarovani in jih s tem obvarujejo pred škodo, ki jim nastane s plačilom višje premije. Ker zavarovanje ne sme nikdar privedi do obogatitve, določa § 52, odst. 1 zavarovalnega zakona, da tudi če presega zavarovana svota vrednost zavarovanih stvari ob času požara,

ne poravna zavarovalnica več, kakor ugotovljeno škodo. V takem slučaju, ki se imenuje nadzavarovanje, je zavarovanec brez potrebe in brez vsakega haska plačeval premijo od onega dela zavarovane svote, za katerega presega zavarovana svota zavarovalno vrednost. Smatramo za dolžnost posojilnic, da v tem pogledu ljudstvo, med katerim glede zavarovanja vlada še velika nevednost, na splošno podučijo. S takim podukom bodo posojilnice storile veliko dobro delo in naše ljudstvo obvarovale pred škodljivimi posledicami, ki nastopijo v slučajih podzavarovanja in nadzavarovanja.

Vinkulacija zavarovanj je pa dopustna tudi za terjatve, za katere se na zavarovana poslopja ni doseglo vknjižbe zastavne pravice. O takih vinkulacijah ne govori zavarovalni zakon, vendar so na podlagi pogodbe po določbah občega državlanskega zakonika mogoče. Upnik in zavarovani dolžnik skleneta takozvano vinkulacijsko pogodbo, glasom katere se običajno pogodita, da se ne sme zavarovanje brez dovoljenja upnika ne zmanjšati in ne opustiti ter se mora požarna odškodnina izplačati le upniku. Vinkulacijsko pogodbo prijavi posojilnica zavarovalnici, ki vinkulacijo zabeleži na polici ali s posebno listino. Kar se tiče vrstnega reda vinkulacij, velja zgoraj navedeno.

Iz prakse moramo na žalost ugotoviti, da se več posojilnic za vinkulacije zavarovanj v svrhu varnosti svojih terjatev ni zadostno brigalo in da so nekatere posojilnice vsled tega že trpele občutno škodo. To se v prihodnosti ne sme več zgoditi. Vse posojilnice naj pregledajo svoje dolžnike in naj takoj uredijo in poskrbe za potrebne zavarovalne vinkulacije, kjer je to le mogoče. Vinkulacije naj se izvrše tudi pri posojilih proti poroštvu, da vsled opustitve vinkulacije ne pride morebitno porok do plačila, katerega

interese mora posojilnica do skrajnosti varovati.

Pri pregledu svojih dolžnikov bodo posojilnice opazile, da je mnogo vinkulacij vsled plačila dolga ali iz kakega drugega razloga postalo brezpredmetnih. To je treba javiti zavarovalnici, da izvrši devinkulacijo odnosno prijavljeno vinkulacijo zbriše. S tem bodo posojilnice prihranile zavarovalnici mnogo dela in pisarij, sebi pa v slučaju neplačila premije nepotrebna nadlegovanja z dopisi in opomini od zavarovalnice, ki smatra vinkulacijo še za obstoječo. Posojilnicam svetujemo, da v vsakem slučaju takoj, ko preneha interes na vinkulaciji, zavarovalnici

prijavijo devinkulacijo in s tem preprečijo vsako nepotrebno pisarijo in sitnosti.

V kratkih potezah smo orisali pomen zavarovalnih vinkulacij. Veliko je še važnih vprašanj, ki so našim posojilnicam na splošno še neznana in o katerih vsled odmerjenega prostora za enkrat ne moremo razpravljati. Vse posojilnice pa pozivamo, da se v takih vprašanjih in v vseh zavarovalnih poslih sploh ustmeno ali pismeno obračajo neposredno na Vzajemno zavarovalnico v Ljubljani, ki bo šla radevolje s pojasnili in nasveti na roko, saj je zgrajena na sličnih načelih kot zadruga in ima z zadrugami skupen namen — pomoč ljudstvu.

Dodatna navodila glede plačevanja rentnega davka.

O plačevanju rentnega davka smo bili že v zadnji številki podali pouk, kakšne dolžnosti imajo po noveli z dne 28. marca 1929 v tem oziru kreditne in druge zadruga, ki sprejemajo in obrestujejo hranilne vloge.

Nekatere stvari pa ob času, ko je izšla zadnja številka, še niso bile jasne in se tedaj še ni vedelo, kakšno stališče bo zavzela napram njim davčna oblast. Zato pristavljamo naknadno k prejšnjemu pouku še nekaj dodatnih navodil.

I. V zakonu o neposrednih davkih kakor tudi v navedeni noveli k temu zakonu se odreja dvakratno plačevanje rentnega davka na leto in sicer za prvih šest mesecev do 15. avgusta, za drugih šest mesecev do 15. februarja naslednjega leta.

Mnoge posojilnice so se obračale do Zveze z vprašanji, kako naj preračunajo vsoto rentnega davka za prvo polletje, ko kapitalizirajo obresti od hranilnih vlog šele koncem leta.

V tem oziru naj služi v pojasnilo sledeče: Zakon nikjer ne predpisuje, da bi

se morale obresti kapitalizirati polletno. Če se to ne dogaja in se obresti prištevajo glavnici šele ob zaključku poslovnega leta, potem za prvo polletje sploh ni kapitalizovanih obresti in s tem odpade tudi davčna podlaga, oziroma davčna dolžnost. V takem slučaju plačajo posojilnice rentni davek le od onih obresti, ki so jih v prvih šestih mesecih izplačale v gotovini ob realizaciji vložnih knjižic. V gotovini izplačane obresti navadno niso visoke in se njihova vsota lahko dobi iz razdelnika. Za drugo polletje pa bodo morale plačati rentnino od vseh kapitalizovanih obresti in poleg tega še od obresti, ki so bile v gotovine izplačane v zadnjih šestih mesecih.

Če pa bi katera posojilnica kapitalizovala obresti hranilnih vlog polletno, potem bi seveda morala plačati rentni davek do 15. avgusta ne samo od v gotovini v prvih šestih mesecih izplačanih obresti, ampak tudi od obresti, ki jih je kapitalizirala za prvo polletje.

II. V pravilniku k zakonu o neposrednih

davkih je odrejeno, da se mora ob plačilu rentnega davka predložiti davčni upravi v dveh izvodih poseben seznam obresti in rent, od katerih se pobira rentnina. Kako se ta seznam izpolni, pa iz pravilnika ni dobro razvidno, ker je ondi rečeno, da se v drugi razpadelek vpiše pravna osnova, na kateri se izvrši plačilo obresti, v tretji razpadelek pa da se vpiše vsota obresti brez odbitka in sicer zaporedoma po vrstah listin, po katerih se izvrši izplačilo. To besedilo so nekateri tolmačili tako, da bo treba v seznamu navesti tekoče številke vseh vložnih knjižic in vseh knjižic o vlogah v tekočem računu in v naslednjem (tretjem) stolpcu pa znesek obresti vsake posamezne vloge.

Ako bi obveljalo to naziranje, potem bi morale posojilnice izvrševati obsežno in zelo zamudno delo prepisovanja, ki bi se še povečalo s tem, da je treba seznam napravit v dveh izvodih.

Pri finančni direkciji v Ljubljani se je vsled tega interveniralo z raznih strani, da bi se zadovoljila s sumarnim izkazom obresti, od katerih se plača rentni davek. Finančna direkcija je nato odredila, da ne bo zahtevala podrobnih izkazov o vsaki posamezni hranilni vlogi ali o vlogi v tekočem računu, toda je nato pristala samo pogojno, če namreč ne bo takemu postopku ugovarjala generalna direkcija neposrednih davkov v Beogradu.

Doslej še ni ničesar znanega, kakšno stališče zavzema v tem oziru generalna direkcija in zato se posojilnice za enkrat lahko ravna po odredbi finančne direkcije v Ljubljani, to je, da izpolnijo seznam v

drugem in tretjem stolpcu le sumarno. Zadržuje torej, če se v drugi stolpec vpiše: „Na vložne knjižice“, oziroma če ima posojilnica uveden tudi tekoči račun: „Na vložne knjižice in na tekoči račun“. V tretjem stolpcu se navede skupna vsota obresti, ki so bile v dotični davčni periodi v gotovini izplačane, oziroma kapitalizirane.

III. Obresti hranilnih vlog in vlog v tekočem računu, ki jih prejemajo vlagatelji, so v nekaterih slučajih proste rentnega davka. Pri naših posojilnicah pa bo takih primerov zelo malo. Katere obresti so rentnega davka proste je navedeno v čl. 63 novele k davčnemu zakonu, n. pr. vsakovrstni prejemki države, oblasti, srezov in občin; obresti, ki jih dovoljujejo denarni zavodi poštni hranilnici za njene naložbe pri njih, dohodki javno-pravnega značaja: zbornic, cerkvenih občin, samostanov, ustanov itd. Istotako niso posojilnice zavezane odtegovati davek po čl. 71 zakonske novele od obresti, ki se dovoljujejo drugemu podjetju, zavezanemu javnemu polaganju računov, ki ni oproščeno družbenega davka.

Za slučaj, da je posojilnica izplačevala ali kapitalizirala take obresti, ki so oproščene rentnega davka, je v seznamu vse take primere imenoma (individualno) navesti v drugem stolpcu, v tretjem pa se navede znesek oproščenih obresti za vsak poedini slučaj. Vsota oproščenih obresti se odšteje od vsote obdavčljivih obresti, od razlike pa se računa rentni davek.

Druga navodila so bila navedena že v zadnji številki.

.....

Ustanovitev in prvi početki zadruge ročdalskih pionirjev.

(Po Holyakovi knjigi.)

Ljudje v Ročdale so morali biti drugačni kot pa so navadno drugod. Prav posebna vrsta delavcev je morala živeti v tem ugank polnem lenceširskem okraju, ker drugače bi si ne mogli razlagati čuta za skupnost in za skupno delovanje, ki so ga imeli v taki meri kot nobeni drugi delavci na Angleškem. Sledili so vpoštevanja vrednemu nasvetu Roberta Peela:* svoje zadeve so vzeli v lastne roke in, kar je še važnejše, so jih tudi sami obdržali.

Bilo je proti koncu l. 1843. Dan je bil meglen, mračen, vlažen in neprijeten, kakor so sploh navadno dnevi v novembru, ko izgubi solnce na svetlobi in postanejo dnevi temnejši. Na tak dan se je zbralo skupaj nekaj ubogih, brezposelnih in gladujočih tkalcev, ki so skoraj obupali nad svojim življenjem, da se posvetujejo, kaj naj store zaboljšanje svojega gospodarskega položaja. Fabrikanti so imeli denar, trgovci pa blago; kako bi mogli delavci brez enega in drugega priti do uspehov?

Ali naj bi se obrnili na ubožno skrbstvo? To bi pomenilo odvisnost in izgubo svobode! Ali naj bi se izselili? To bi pomenilo izgon za „zločin“, da so bili rojeni ubogi! Kaj naj bi storili? Sklenili so, da bodo vodili boj za obstanek z lastnimi močmi. Hoteli so izriniti kar se da, trgovce, fabrikante in kapitaliste. Brez izkušenj, brez znanja in brez denarnih sredstev so hoteli postati sami trgovci in fabrikanti.

Med delavci je začela krožiti podpisovalna pola. Borza bi gotovo ne dala veliko na uspeh teh podpisov. Ducat teh malih

* Robert Peel je bil znamenit angleški državnik, znan posebno kot pristaš svobodne trgovine in velik nasprotnik carinske zaščite.

„liliputkapitalistov“ se je obvezalo, da plačuje vsak dve penci (Din 2'30) na teden. Pa še za to vsoto ni marsikateri izmed ročdalskih Rotšildov vedel, kako naj jo spravi skupaj. Po dvainpetdesetih „opominih“ niso ti veleledničarji imeli toliko denarja, da bi si kupili vrečo ovsene moke. Danes (to je l. 1857) imajo ti ubogi ljudje lastne tovarne in skladišča ter vodijo trgovino z življenjskimi potrebščinami z letnim prometom 76.000 angleških funtov (nad 20.000.000 Din). Prejemki za blago so znašali v zadnjem četrtletju (zadnje četrtletje v l. 1857) 19.389 funtov (5'3 milijonov dinarjev) ali tedensko 1400 funtov.

Najprej so sklenili tkalci, da bo zadruga vršila vse posle le v gotovini. Ne mogoče zato, ker tedenska vplačila dveh penc niso dovoljevala tkalcem, da bi dajali velike kredite. Ne, ampak ta določba je nastala na podlagi moralčnih ozirov. Vsled vzgoje zadružnikov je bilo treba označiti kupovanje na kredit kot socialno zlo in kot povod za nepošteno konkurenco. Kot zadružniki so bili poučeni, da je za družbo bolje ter v trgovini in prometu enostavnejše in poštenejše, če se kreditiranje odpravi. To je bil gotovo važen ugovor proti kreditnemu sistemu. Kakor je tudi kredit potreben in koristen v velikem prometu, v rokah naših tkalcev bi postal nevarno orožje.

Celo leto 1844 so porabili pionirji za zbiranje prispevkov dveh penc, ki so imeli tvoriti začetni kapital nove zadruge. Bili so imenovani trije zbiratelji, ki so obiskovali člane vsako nedeljo v njihovih stanovanjih. Da bi hitreje prišli do cilja, so vpeljali novost, ki je tisti čas vzbudila veliko pozornost. Opustili so zbirko „dveh penc“, mesto teh so pobirali 3 pence. Najbrže so postali

zadrugarji lakomni denarja. Končno so zbrali skupaj ogromno vsoto 28 funtov (Din 7727) in s tem kapitalom so začeli ustvarjanje novega sveta.

V zakotni ročdalski ulici so najeli za 10 funtov letno pritličje neke starinske hiše. Določena sta bila blagajnik in prodajalec izmed članov. Zaloga blaga je obstojala iz malih množin moke, surovega masla, sladkorja in ovsenega zdroba. Bogata ta zaloga ni bila, kajti po plačilu najemnine in nakupu najpotrebnejše oprave za prodajalno, je ostalo pionirjem komaj 14 ali 15 funtov.

In tako so „pošteni pionirji“ nekega mračnega večera — bil je najkrajši dan v letu, 21. december 1844 — začeli s svojo zadrugo. Nekaj zadrugarjev se je skrivaj zbralo, da bi prisostvovali otvoritvi lastne trgovine. Stali so v nizkih, mračnih prostorih skladišča kot kakšni zarotniki in se posvetovali, kdo naj bo tisti predrznež, ki bi odprl okna in tako pokazal javnosti njihovo neznatno podjetje. Eden se je bal odpreti okna, drugi se je bal, da bi ga videli, če bi bila odprta. Če so pa rekli A, morali so reči tudi B. Končno je odprl okna mlad pomočnik, ki se ni brigal za posledice, in par minut nato, se je vsa ulica tresla od smeha. Pionirji so bili izpostavljeni zasmehu vsega mesta in vse je pričakovalo, da bo zadruga vzela klavern konec.

Naši zadružniki pa so spoznali hitro, da imajo premagati resnejše težave, kot pa je zasmehovanje pouličnih otrok. Ker so imeli na razpolago le neznamen kapital, so bili prisiljeni nakupovati potrebno blago le v malih množinah, kar pa ni bilo niti v korist ceni, niti v korist kakovosti. Razen tega je bilo tudi to, da je marsikateri izmed članov zadruga imel dolg pri trgovcih in se zato ni upal kupovati pri zadrugi. Drugi zopet niso uvideli potrebe, kot se to zgodi pri vsakem gibanju, da bi pospeševali lastne

koristi ali pa tega niso storili vsled malih žrtev, ki bi jih morali doprinesti na času in na ugodnosti. Bilo je čisto naravno, da je bilo blago pri zadrugi včasih nekaj slabše kakovosti in pa tudi nekaj dražje. Tečasne okolnosti, ki pa so bile v primeri s stavljenim ciljem prav postranskega pomena, so včasih zadrževale člane pred nakupovanjem, pa čeprav je bila zadruga ustanovljena samo za njihove koristi.

Zadruga je morala šele člane vzgajati k temu, da so začeli prav ceniti čisto kakovost, dobro težo, pošteno mero in dostojno postrežbo, ki skupno z nakupom brez dolgih pogajanj in prodajo brez goljufij dajejo človeku večje moralno zadovoljstvo, kakor pa, če dobi kje drugje življenjske potrebsčine kako malenkost cenejše.

Kako težko je iztrebiti stare navade in kako površni so ljudje, ko naj bi nastanek preprečili! Če zahtevamo poštenost od prodajalcev, moramo biti tudi pošteni kupci. Ni prav, če indirektno imenujemo prodajalca za sleparja, dokler pospešuje kupec sam sleparstvo. Tisti trgovci, ki vedno hočejo prodajati cenejše od drugih, morajo vedeti, da so v nevarnosti, da postanejo nepošteni, da se začnejo preveč pogajati ali pa da se ponižajo do ponarejanja blaga. Naša mala zadruga pa je raje dvignila moralo, kot pa da bi dosegla kak večji dobiček.

V tem oziru je zadruga dvignila svoje člane na višjo stopnjo morale. Niso bili vsi prvi člani zadruga sprejemljivi za ta načela in njih podpora je bila radi tega neznatna kot njih znanje. Mnogi izmed njih pa so bili zvesti zadružniki in so prišli od blizu in od daleč, da so nakupovali v zadrugi brez ozira na to, če so bile cene visoke ali nizke, kakovost pa dobra ali manj dobra; kupovali so, ker je bila to njihova dolžnost!

.....

Ivan Silvester:

O nakupu in prodaji pri prodajnih ali konsumnih zadrugah.

Nakup je ena najvažnejših zadev vsake konsumne ali prodajne zadruge. Dobro kupljeno — polovico prodano, tako se trdi in to tudi v splošnem velja. Kdaj je bil nakup dober se more ugotoviti le ob vnovčenju blaga. Tudi najboljši nakup se v rednih razmerah kot so zadnja leta, lahko preobrne v slab nakup, če ni potrebnih krajevnih pogojev za dotični nakup.

Nakupovalec mora biti predvsem večš poznavatelj blaga, ki ga nakupuje.

Nakupovalec mora biti točno poučen, kakšno blago člani zadruge želijo. Člani - odjemalci odločujejo o kvaliteti naročila, ne pa nakupovalec sam. Le osebno dopačenje za kakšno blago ne sme biti merodajno za nakup. Noben nakupovalec ne bo nabavil blaga, ki v kraju ni vpeljeno, običajno, za katero ni povpraševanja, ne potrebe. Če se pa pokaže potreba nabaviti nov predmet, bo to napravil v najmanjši količini, za poskušnjo.

Predvsem mora nakupovalec vedeti tudi za pravi čas nakupa dotičnega blaga (koruze, moke, rozin, masti itd.)

Nič manj važno ni za nakupovalca, da točno pozna in preračuna potrebo glede količine nameravanega nakupa. Pravilo je, blago se kupi za prodajo, ne pa za zalogo in njeno povečanje, za razstavo. Kupuje se blago le za kratko dobo. Sladkor, moko, koruzo za 14 dnevno potrebo, vsak večji nakup je spekulacija, ki vodi lahko v večji dobiček ali večjo izgubo. — V splošno smo pri naši zadrugi (t. j. I. delavsko konsumno društvo v Ljubljani) izdali pravilo, da mora zadruška, ki se peča z mešanim blagom, z živili, manufakturo, galanterijo, železnino, glavnico, ki je vložena v celotni zalogi, petkrat letno obrniti.

Nakupovalec, ki ve, da se mora tega gospodarskega načela brezpogojno držati, bo pri nakupu glede količine kmalu na jasnem. — Nakupovalec mora biti samostojen, ne sme pustiti, da ga dobavitelj ali agent pregovori, pa naj mu ponudi tudi lepo dišečo smodko, lep dar, zlato uro ali celo provizijo.

Nakupovalec, ki je podvržen omenjenim vplivom od strani dobaviteljev, bo po moji sodbi blago, če ne vedno, pa vsaj katerikrat neugodno kupil; zadruška bo pa plačala dotični račun za manjvredno blago, za preveliko količino nakupa, za v dotičnem kraju neprimerno blago itd.

Nakupovalec ne sme pri nakupu poznati sorodnikov, prijateljev, simpatij in antipatij, ampak le čim ugodnejši nakup.

Prevelik pritisk na ceno blaga vodi v slab nakup. Najcenejše blago je navadno najdražje! Vpoštovati je sicer krajevne okoliščine, — zahtevo članov po cenemem blagu, — vendar naj bi zadruške kupovale le prvovrstno blago in si iskale dobaviteljev le med najsolidnejšimi mlini, tovarnami, firmami. Zadruska centrala naj bi vodila seznam solidnih dobaviteljev, tako, da bi posamezna zadruška mogla dobiti dobre, zanesljive informacije, o tem ali onem dobavitelju.

Kakor veljajo gotova načela pri nakupu blaga, tako veljajo tudi pri prodaji in prodajalec jih mora vpoštovati, če hoče, da bo zadruška imela uspeh.

Prodajalec mora blago poznati sam, le potem more članom uspešno priporočati nakup. Odriniti slabo blago s pretirano vsiljivostjo ali prevaro zadrugi škoduje in člana odtuji; pri nadaljnjih nakupih postane veliko nezaupljivejši in verjetno, da zadrugi pokaže celo hrbet. Seveda se tudi slabo blago mora

vnovčiti, toda treba je vrednosti primerno ceno znižati in sicer ne čez 5 — 10 let, ko je blago dejansko že izgubilo vso vrednost, zlasti če se vpoštevajo obresti, ampak sproti. To se razume tako, da se vnovčijo pokvarljiva živila in sicer takoj po vsaki možni ceni, če se imajo kvariti, neskvarljivo blago pa bi ne smelo prav nikjer ležati nad 2 leti. Poglejmo naše zaloge in našli bomo dovolj blaga — ropotije, katero je treba na eden ali drugi način spraviti iz zadrugne zaloge! Praviloma bi zadruga ne sme poznati glede cen pogajanja „glihanja“, — kajti tudi dobre solidne privatne trgovine, se držijo stalnih cen. — Popuščanje v cenah vodi večkrat v zamero, deloma je pa krivično napram članu, ki zaupljivo kupuje brez pogajanja. V zadruzi so vsi za enega eden za vse, zato morajo biti cene od določenega dne za vse enake.

Blagovne zadruga bi morale razdelovati blago le proti gotovini. Naše kreditno združništvo bi moralo brez posebnih formalnosti odpreti primeren tekoči kredit posameznim članom blagovnih zadrug. Po mojem mnenju je zgrešeno današnje stanje, da so blagovne zadruga deloma tudi kreditne zadruga. Pri prodaji naleti prodajna zadruga na težkoče, ki jih napravlja privatna trgovina. Zadruga mora vzdržati konkurenco. To je samoobsebi razumljivo. Ta zahteva članov je opravičena in praktičen poslovodja zna konkurenco sproti parirati. Mogoče je treba eno blago znižati, drugo zvišati, mogoče ugotoviti način prodaje, ki ga konkurenca zasleduje — pa vkljub temu ne dela

za lastno ali pod nabavno ceno itd. Takih možnosti je polno. Pojavi se pa tudi slučaj, da konkurenca blago dejansko razmetuje, računajoč na konkurz ali poravnavo. Taki konkurenci slediti ni pametno, ker taka konkurenca ubije sama sebe. Glede prodajnih cen velja gospodarsko načelo: prodaja se po dnevnih cenah, prištevši vse režijske stroške z odgovarjajočimi odstotki (pribitkom). Pribitek pri blagu je različen in poslovodja mora biti računar, kalkulant. Vedeti mora, kje se more pribiti le 5 — 10%, kje pa višje 15 — 20% ali več. Slučajni ugodni nakup mora iti v račun večjega prebitka, ne pa, da se blago pod dnevno ceno prodaja. Računati je, da večji prebitek pri dobrem nakupu krije tekom leta event. slabe nakupe ali eno ali drugo neizogibno izgubo.

Za nakup in prodajo je treba predvsem strokovnega znanja. Blagovno združništvo si mora vzgojiti potrebni naraščaj, ki bo imel vso **trgovsko gospodarsko ter temeljito združno izobrazbo**. Zdruga centrala bi jako plodonosno naložila kapital, recimo za začetek kakih Din 50.000 letno v svrhu vsestranske izobrazbe združnih poslovodij za konsumne zadruga. Dobil pa se bo dober, zanesljiv in trajno v združništvu delujoč naraščaj le tedaj, če bo rešen problem njegove zaposlitve in, če bo poleg odgovarjajoče plače tudi primerno preskrbljen za starost, onemoglost itd. S takimi sotrudniki se bo nakup in prodaja vršila v redu in razmah blagovnega združništva bi tekom 10 — 20 let presenetil tudi največje današnje optimiste.

Karol Krištofič:

Knjigovodstvo blagovnih zadrug.

Nekatere kmetijske nabavne in prodajne, konsumne in druge zadruga vodijo zelo primitivno knjigovodstvo, ki je obenem v toliko

pomanjkljivo, da uprava sama često nima potrebne evidence in tudi ne kontrole zlasti z ozirom na razne nedenarne poslovne spre-

membe. Zato so pri takih zadrugah posebno nezanesljivi izkazi v računskih zaključkih glede vrednosti zaloge blaga ter blagovnih dolžnikov in upnikov, ker jih ni mogoče kontrolirati. Tu namreč manjka prvopisna knjiga za blagovne oziroma nedenarne poslovne spremembe, ki jo imenujemo:

Štraca.

Kakor vodimo pri enostavnem knjigovodstvu za denarne posle temeljno knjigo „blagajniški dnevnik“, v katerem so posamezni vpisi dokazani s pismenimi ter pravilno izstavljenimi in podpisanimi prilogami, na podlagi katerih prenašamo posamezne poslovne spremembe v ostale knjige, — tako moramo voditi štraco kot temeljno knjigo tudi za nedenarne posle, s katerimi imajo zlasti blagovne zadruge mnogo več opravka nego z gotovinskimi posli. N. pr.: zadruga prejme od svoje blagovne centrale naročeno blago in zadevno fakturo. Zato je treba to premembo vpisati v štraco in sicer dobaviteljici v dobro. Na podobni način izvršimo spremembo, ako proda zadruga blago članu na upanje, v tem slučaju se vpiše v štraci prodajna vrednost v breme članu. Vse te vpise, ki morajo biti dokazani s prilogami, prenašamo istotako v ostale knjige. — Le na tak način moremo vzdrževati nad svojimi dolžniki in upniki natančno evidenco in kontrolo. Zato je tudi neobhodno potrebno, da vsaka zadruga (izvzemši kreditne zadruge in one, ki vodijo dvostavno knjigovodstvo) nastavi to knjigo in jo tudi redno vodi.

Za kontrolo in potrebno kalkulacijo pri blagovnih zadrugah je velike važnosti:

Nakupna in prodajna knjiga.

Ne glede na to, ali nakupujemo in prodajamo različne vrste blaga proti gotovini ali na kredit, vpisujemo v to knjigo vse blagovne posle z nabavnimi oziroma od-

pravnimi stroški vred. Ta knjiga nam nudi dobro kontrolo glede na vrednost en gros blagovnega prometa, pri čemur imamo za kalkulacijo vse potrebne podatke.

Pri zadrugah, ki vzdržujejo na skladiščih doma in drugod večje množine blaga, je za evidenco in kontrolo blaga prepotrebna nadaljna knjiga:

Blagovni skontro (kontrolna skladiščna knjiga).

Dočim upotrebljavamo prej navedeni knjigi v glavnem glede na vrednost nakupov in prodaje blaga, nam nudi blagovni skontro natančno evidenco in kontrolo z ozirom na množino vseh vrst došlega in oddanega blaga. S tem imamo dvojno kontrolo pri nakupu in prodaji blaga. Res je, da zahteva vodstvo te knjige veliko dela, s čemur je treba tudi računati z višjo režijo, toda pri tem je vpoštevati, da tvori zaloga blaga največjo vrednost pri zadrugi. Ako imamo vpeljana strogo kontrolo pri denarnem poslovanju in se nahaja v blagajni pod dvojnimi zaporom par tisočakov gotovine, katere pravilnost ugotavljamo vsak dan, zakaj bi ne vpeljali vsaj enostavne kontrole za različne vrste blaga, ki tvorijo povprečno okroglo (po statistiki) do $\frac{2}{3}$ vsega zadruginega imetja? Poleg tega, da zaloge blaga niso shranjene pod dvojnimi zaporom in včasih celo niso zavarovane, pa brez omenjene knjige niti načelstvo niti poslovodja sam ne more brez inventure ugotavljati, koliko je na zalogi posameznih vrst blaga. Kolika bi morala biti zaloga, pa tudi z inventuro ni mogoče ugotavljati. — Zato je tudi neutemeljena trditev, da povzroča vodstvo blagovnega skontra zadrugi le zgubo vsled poviška režije. Res je pač, da ima zadruga pri tem le dobiček, saj odkrije taka kontrola koncem leta marsikatero napako in nepravilnosti, ki se bile izvršene med letom. Pri vsem tem

pa uprava zadruga lahko postavlja zanesljive računske zaključke vsak mesec v letu in sestavi koncem poslovnega leta z lahkoto povsem zanesljivo in točno bilanco. — Pri zadrukah, ki imajo le malo blagovnega prometa, naj se blagovni skontro omeji na nadrobno prodajalno, za katero se vodi posebni kontrolni račun tako, da se dohod in odhod raznih vrst blaga, ki se oddajajo neposredno prodajalni, zaznamujeta obenem. Ob inventuri je potem lahko ugotavljati,

v koliko je prodajalna med letom uspevala.

Vedno in povsod smo povdarjali in še povdarjamo, da je splošen red in kontrola prva potreba za uspešno gospodarstvo. Kot dokaz doprinašamo iz naše zadrugne statistike dejstvo, da od naših zadrug še ni nobena utrpela kakih izgub, ki bi bile nevarne obstoju zadruga, in tudi nam ni znan niti en slučaj propada zadruga, kjer se je poleg previdnega gospodarstva vodilo dobro in kontrolno knjigovodstvo.

© © © VPRAŠANJA IN ODGOVORI © © ©

Vprašanje 26: Po pravilih naše posojilnice mora vsakdo, ki hoče dobiti posojilo, postati njen član. V sklepu načelstva, da se prosilcu dovoli posojilo, je zapopaden tudi sklep, da se prosilec obenem sprejme kot član v zadrugo, ne da bi bil k temu potreben še poseben izrečni sklep, da se prosilcu dovoljuje vstop v zadrugo. Tako je naše naziranje o tej stvari. Mislimo, da je utemeljeno in vkljub temu ga je revizor grajal in označil kot nepravilno.

Odgovor: Vaše naziranje o postanku članstva je zmotno. Dovolitev posojila se ne more smatrati za sprejem v članstvo. Za postanek članstva je brezpogojno v vsakem slučaju potrebno dvoje: da oni, ki hoče postati član, podpiše pristopno izjavo in da ga zadrugin organ, ki je v to poklican (po navadi načelstvo) izrecno sprejme v članstvo. Najvišji sodni dvor je 10. aprila 1907 izrecno

razsodil, da se s konkludentnimi dejanji (n.p. vplačilo članskega deleža, udeležba ali glasovanje na občnem zboru, prejem deleža na dobičku) nikdar ne pridobi članstva. Zato je revizor imel prav, ko je omenil, da se novi člani nesmejo sprejemati v zadrugo, tako kakor se to dela pri vaši zadrugi.

Vprašanje 27: Ali smo dolžni dovoliti neki stranki, ki ni včlanjena pri naši zadrugi, ne samo vpogled v članski imenik, ampak da sme napravljati iz njega tudi izpiske?

Odgovor: Pravica do vpogleda v članski imenik obsega tudi pravico napravljati iz tega imenika izpiske in se nanaša tudi na naslove zadrugnikov, ki so morda vpisani v članskem imeniku. Tako je treba umevati odredbo zadrugnega zakona v § 14 in je v tem smislu tudi že večkrat razsodil bivši najvišji sodni dvor na Dunaju.

□ □ □ □ □ ZADRUŽNIŠTVO. □ □ □ □ □

Sestanek nabavnih in prodajnih zadrug v Celju se je vršil dne 23. maja t. l. O vprašanjih, ki zadevajo zlasti naše konsumne zadruga so referirali g. Veninšek (po-

slovanje konsumnih društev), g. Al. Kocmur (nakup in prodaja blaga), g. Silvester in g. Videnič. O revizijah pri konsumnih društvih je poročal g. nadrevizor Pušenjak. De-

bata, ki se je razvila po referatih je pokazala dobre pa tudi slabe strani v poslovanju konsumnih zadrug obenem pa pokaže, ki naj vodijo k izboljšanju in napredku.

Električna zadruga v Spodnji Šiški je imela v nedeljo 9. junija svoj redni občni zbor. Ta občni zbor je bil pomemben radi tega, ker je zadruga na njem proslavila desetletnico svojega obstanka. Iz vseh poročil, ki so bila podana na občnem zboru, se je videla velika stvarnost in resna volja zadrugo ne le vzdržati na sedanjí višini, ampak jo še naprej v dosedanjí smeri krepko razvijati. Bilančna vsota zadruge je dosegla že 614.000 Din, Zadruga ima svoj zadrugi dom. Članov šteje 357 in imajo člani vplačanih za Din 107.000 deležev. Poleg izkazanih rezerv, ki znašajo Din 49.800, ima zadruga precejšnje tihe rezerve v električnem omrežju, ki je vstavljeno z Din 182.000— in v Zadrugi domu, ki je vstavljen z Din 198.000— v bilanco. Za proslavo desetletnice je bilo posebno razveseljivo poročilo načelnika g. Šaleharja, da je združitev „Elektro-strojne zadruge v Zgornji Šiški“ z zadrugo v Spodnji Šiški sklenjena stvar. Kolik pomen ima ta zadruga, se najbolje vidi iz tega, da dobivajo člani za razsvetljavo tok 60% ceneje, kot ga daje svojim odjemalcem mestna občina ljubljanska in da zadruga nudi posebne ugodnosti pri zaračunavanju toka industriji, da na ta način privabi industrijo v svoj okoliš. Zadruga je lep dokaz za resničnost trditve, da je zadruga samouprava zdravejša in gospodarsko sposobnejša kot občinska ali druga javna samo uprava.

Zadrugi dan. Internacijska alijansa v Londonu je določila leto kot zadrugi dan 6. julija. Že sedmo leto je vpeljan ta zadrugi praznik, ki služi za proslavo zadrugne misli in solidarnosti. V svojem pozivu k proslavi konstatira internacijska alijansa

z zadovoljstvom velik napredek, ki ga je napravilo zadruginištvo tudi v zadnjih letih. Pozivljamo tudi naše zadruge, da se ta dan na primeren način spominjajo na zadrugi poslanstvo v socialnem življenju.

Tiskovine za vse davčne prijave je založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani in prilagamo današnji številki seznam teh tiskovin, da bodo naše članice vedele, kašnih tiskovin se imajo posluževati za razne davčne napovedi. Prav posebno opozarjamo na „Seznamek obresti in rent“, ki je potreben pri plačevanju rentnega davka.

Iz bolgarskega zadruginištva. Iz poročila Zadrugne centrale „Napred“ v Sofiji, v kateri je včlanjenih 54 konsumnih društev, je razvideti, da se bolgarsko zadruginištvo prav lepo razvija. Število članov pri teh zadrugah znaša okrog 50.000. Skupni promet je znašal 1738·7 milijarde levov, prodanega blaga pa je bilo za 413·8 milijonov levov. Na posameznega člana odpade 8431 levov (Din 3470) od prodanega blaga, kar je prav velika vsota. (Pri I. del. konsumnem društvu v Ljubljani pride na člana komaj polovica t.j. Din 1735—). Zadruge stoje, kot se vidi iz razmerja lastnih do tujih sredstev, gospodarsko na čvrstih temeljih. Lastna sredstva so znašala 21·6 mil. levov, vsa tuja sredstva pa 9·5 mil. levov. Discipliniranost članic proti blagovni centrali „Napred“ kaže dejstvo, da so nakupile zadruge pri centrali za 286·6 mil. levov blaga, pri tujih podjetjih pa za 134·9 mil. levov, torej še za manj nego polovico. Tudi blagovna centrala sama prav dobro uspeva. Koncem 1. 1928 je imela 8·1 mil. levov deležnega kapitala, 12·8 mil. rezerv in to pri skupno 99·5 mil. vseh sredstev. Dobiček za 1. 1928 je izkazan z 0·70 mil. levov. Blaga je prodala za 328 mil. levov.

Nemško zadruginištvo v naši državi. Iz poročila nemške zadrugne zveze v Novem sadu posnemamo: Število članic je naraslo

od 84 v l. 1927 na 109 koncem l. 1928, število članov pri včlanjenih zadrugah, ki so dovršile računski zaključek, pa je naraslo od 6245 na 9097. Iz statističnega pregleda je razvidno, da so imele zadruge v milijonih din: deležev 1·6, rezerv 0·5, hranilnih vlog 41·9, izposojil 60—, skupnega prometa pa 542·9. Med aktivni odpade 60 milj. din. na posojila, 2·1 na naložbe pri centralnih zavodih, ostalo pa na razne druge postavke. Hranilne vloge so se napram letu 1927 povišale za 42 %, izposojila za 69 %. Nemške zadruge se morajo v veliki meri posluževati izposojil, ker lastni kapital in hranilne vloge niti od daleč ne zadoščajo kreditnim potrebam kmetovalcev. Z organizacijo zbiranja prihrankov potom obveznih hranilnih vlog, si skušajo zadruge pridobiti potreben kapital. Blagovna centrala nemških zadrug

„Agraria“ je nabavila l. 1928 1043 vagonov umetnih gnojil, vnovčila pa je 1454 vagonov žita in raznih drugih kmetijskih pridelkov. Skupna vrednost nabavljenega in prodanega blaga je znašala 47·9 mil. din. Iz bilance „Agrarie“ posnemamo, da je imela 0·23 mil. din deležev, 5·77 mil. din. upnikov (banke in osrednje denarna centrala) ter 1·84 mil. din dobaviteljev. Dolžniki za blago znašajo 6·21, zaloge blaga pa 0·88 mil. din. Kmetijska centralna kreditna zadruga, ki je denarna centrala zadrug, je imela 11·6 mil. din. hranilnih vlog proti 8— mil. din. v l. 1927. Bančni krediti so se zvišali od 5·2 mil. din. na 9·1 mil. Din. Kreditna zadruga je imela koncem prejšnjega leta 19·1 mil. din. danih kreditov. Kot zadruge same tako je tudi njihova centrala navezana v svojem poslovanju na bančne kredite.

◎ ◎ ◎ ◎ ◎ GOSPODARSTVO. ◎ ◎ ◎ ◎ ◎

Katere ugodnosti nudi delnica Privilegovane agrarne banke? Delnica Privilegovane agrarne banke nudi te-le ugodnosti:

1. Država jamči delničarjem dividendo 6 %.
2. Kuponi teh delnic so oproščeni vseh državnih in samoupravnih davkov in doklad.
3. Delnice Agrarne banke se morajo uporabljati za kavcije slično kot državni papirji.
4. Z zakonom je odobreno, da morejo denarni zavodi svoje rezervne fonde naložiti v teh akcijah.

Poleg tega uživa Privilegovana Agrarna banka še sledeče izredno dalekosežne privilegije:

- a) Za vse vloge v Agrarni banki jamči država (čl. 50).
- b) V banko se imajo vložiti narodni gospodarski fondi kot so: fond za nabavo

semen, veterinarski fondi, fondi za pospeševanje ribarstva, fondi za trierske postaje, fondi za uravnavo rek in potokov in za izsuševanje močvirij na Hrvatskem, fondi vseh podeželskih občin in vseh imovinskih občin (čl. 70).

c) Agrarna banka ima pravico izdajati založnice.

d) Agrarna banka ima vse iste privilegije kot državna hipotekarna banka, zlasti glede izterjevanja svojih kreditov.

Ali se vpis delnic Privilegovane agrarne banke posreči? Zakon predvideva kot začetno delniško glavnico banke 300.000.000 dinarjev. Toda od te vsote, kolikor je dosedaj znano, deloma pa že z zakonom določeno, podpišejo: država 120 milijonov, državna razredna loterija 20 milijonov, Drž. hipotekarna banka 20 milijonov, Narodna banka 20 milijonov, Poštna hranilnica 30 mi-

ijionov. S temi vpisi je torej zbranih že 210 milijonov dinarjev in na podpisovanje privatnikov in privatnih denarnih zavodov ter združništva odpade le Din 90,000.000. Gotovo je, da se bo z ozirom na močno propagando vpis te vsote delnic posrečil.

20 % - ni boni. Finančni zakon za leto 1929/30 določa v čl. 15 sledeče: „Za plačilo do 31. decembra 1926 zaostalih davkov bodo državne blagajne sprejemale mesto gotovine bone (priznanice) ki so bili izdani ob priliki 20 % - nih odtegljajev pri žigosanju kronskega denarja. Ti boni se bodo sprejemali pri plačevanju zaostalih davkov od oseb, katerim so bili boni izdani po pristojnih organih, ki so vršili žigosanje, in pa od njih naslednikov v polnem iznosu, od ostalih oseb pa v vrednosti 50 % in to brez ozira na višino zaostalega davka. Razen tega se bodo sprejemali boni v polnem iznosu in brez ozira na čigavo ime so izstavljeni pri plačevanju denarnih kazni za finančne prestopke in sicer za tisti del, ki gre po posebnih zakonskih predpisih kot dohodek v državno blagajno. Finančni minister bo predpisal natančnejša navodila za izvrševanje te odredbe“. Zadruga, ki imajo 20 % - ne bone še v posesti, opozarjamo, da se poslužijo, ako je mogoče, te odredbe.

Naložbe na Madžarskem. Glede predvojnih naložb pri denarnih zavodih na Madžarskem je bil sprejet h konvenciji še poseben dopolnilni protokol. Konvencija bo stopila v veljavo najbrže še tekom tega meseca. Po določbah konvencije bodo madžarski denarni zavodi dolžni terjatve izplačati takoj, ko stopi konvencija v veljavo in sicer v razmerju 4 bivše krone za 1 Din.

Načrt zakona o kmetijskih zbornicah.

Kot čitamo v „Trgovinskem glasniku“ je Srpsko poljoprivredno društvo izdelalo načrt zakona o kmetijskih zbornicah. Načrt je že izročen kmetijskemu ministru. Upamo, da se bo začelo sedaj resno delati na tem, da se uvedejo kmetijske zbornice in s tem ugotovi zahtevi naših kmetovalcev, ki že dolgo zahtevajo te zbornice, ki naj bi zastopale njihove gospodarske interese.

Gospodarska zveza v Ljubljani notira naslednje cene: Tomaževa žlindra baza 18 % Din 125.—; rudninski superfosfat v vrečah po 50 kg in po 100 kg à Din 94.—, kalijeva sol po 100 kg Din 170.—, kostni superfosfat Din 128.—; apneni dušik v pločevinastih bobnih Din 275.—; kostna moka Din 120.—; mavec (gips) Din 40.—; nitrofoskal v pločevinastih bobnih Din 200.—; cement dalmatinski Din 58.—; klajno apno Din 3.50; lanene tropine Din 3.90; modra galica Din 8.30; žveplo Din 3.20. Pri vagonem odjemu se cene za gnojila in cement znatno znižajo na franco vsaka postaja. Mlatilnice s tresali in reto Din 4.100.—; slamoreznice Din 1.700.— do 2.000.—; čistilnik 10 sit Din 1.500.—; Plugi Din 500.— do Din 940; reporeznica M. R. Din 550.—; trijerji Din 2.000.— do 3.500.—; mlatilnice na ročni pogon Din 2.200.—; robkači Din 900.—; sadni mlini Din 1.400.— do Din 1.700.—; brzoparilniki Din 1.400.— do Din 2.800.—; kosilni stroji Din 2.000.—. Razen tega imamo na zalogi še vse vrste poljedelskih strojev in ognjavarne blagajne ter vse vrste semen, kot detelje, pese itd.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice na Mirni, r. z. z. n. z., se vrši dne 23. junija 1929 v posojilniščnem prostoru ob 3. uri pop. Dnevni red: 1. čitanje zadnjega zapisnika občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev rač. zaključka. 4. čitanje revizijskega poročila. 5. slučajnosti.

Občni zbor Kmetijske zadruge v Moravčah, r. z. z. o. z., se vrši v nedeljo dne 30. junija 1929 ob 8. uri dopoldne v Kaplaniji. Spored: 1. čitanje zapisnika ustanovnega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev rač. zaključka za leto 1928. 4. sprememba pravil pod § 19. zadr. pravil. 5. dopolnilna volitev nadzorstva. 6. slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Podčetrtku, r. z. z. n. z., se bo vršil v nedeljo dne 30. junija 1929 ob 3. uri pop. v posojilniščnem prostoru s sledečim dnevnim redom: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobrenje rač. zaključka za leto 1928. 3. slučajnosti.

Občni zbor Kmečke hranilnice in posojilnice v Poljčanah, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 29. junija 1929, po prvi sv. maši ob 8. uri zjutraj v posojilniščni sobi. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev računskega zaključka. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. slučajnosti.

Redni občni zbor Strojne zadruge v Pongercih, r. z. z. o. z., se bo vršil v nedeljo, dne 23. junija 1929 ob 3. uri pop. pri načelniku Šimonu Lah v Pongercih. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobritev rač. zaključka za leto 1928. 3. volitev načelstva in nadzorstva. 4. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice na Raki, r. z. z. n. z., se bo vršil 30. junija 1929, ob 3. uri popoldne v društveni dvorani. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. potrjenje računskega zaključka za leto 1928. 3. poročilo o izvršeni reviziji. 4. slučajnosti.

Redni občni zbor Kmetijskega društva v Rovtahn, r. z. z. o. z., se vrši dne 23. junija 1929 ob pol 3. uri popoldne v društveni pisarni. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobritev rač. zaključka za leto 1928. 3. poročilo o izvršeni reviziji. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. slučajnosti.

Občni zbor Mlekarske zadruge v Rovtahn pri Logatcu, r. z. z. o. z., se vrši dne 30. junija 1929 ob 3. uri popoldne v mlekarni. Dnevni red: 1. poročilo načelstva. 2. čitanje revizijskega poročila. 3. odobritev računskega zaključka za leto 1928. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Semiču, r. z. z. n. z., bo 30. junija 1929 ob 8. uri v uradnih prostorih. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobrenje računskega zaključka za

leto 1928. 3. volitev načelstva in nadzorstva. 4. sprememba pravil. 5. Poročilo o izvršeni reviziji. 6. slučajnosti.

Občni zbor Kmetijske nabavne in prodajne zadruge v Gor. Straži, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 23. junija ob 8. uri zjutraj. Dnevni red: 1. čitanje zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev računskega zaključka za leto 1928. 4. slučajnosti.

Občni zbor Prve gradbene zadruge v Gor. Straži, r. z. z. o. z., se bo vršil v Novem mestu v gostilni Fabijan dne 24. junija 1929 ob 9. uri dop. Dnevni red: 1. likvidacija zadruge. 2. slučajnosti.

Izredni občni zbor Ljudske hranilnice in posojilnice v Šiški, r. z. z. n. z., se vrši dne 30. junija 1929 ob pol 11. uri v zadržni pisarni. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika o ustanovnem občnem zbora. 2. poročilo načelstva. 3. volitev nadzorstva. 4. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Trzliču, r. z. z. n. z., se bo vršil 29. junija t. l. ob pol 3. uri popoldne v hranilniščnih prostorih. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. čitanje revizijskega poročila. 3. poročilo načelstva in nadzorstva. 4. potrjenje rač. zaključka za leto 1928. 5. volitev načelstva in nadzorstva. 6. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Vavti vasi, r. z. z. n. z., se bo vršil v nedeljo, dne 23. junija 1929 ob 7. uri. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev računskega zaključka za leto 1928. 4. slučajnosti.

Redni občni zbor Mizarske zadruge v Št. Vidu nad Ljubljano, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 23. junija 1929 ob 9. uri dop. v zadržni pisarni. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika občnega zbora za leto 1928. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev računskega zaključka za leto 1928. 4. izključitev člana. 5. Volitev načelstva. 6. Volitev nadzorstva. 7. Slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Višnji gori, r. z. z. n. z., se vrši v nedeljo 30. junija 1929 ob 2. uri popoldne v hranilniščnem prostoru. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. čitanje revizijskega poročila. 3. poročilo načelstva in nadzorstva. 4. odobritev računskega zaključka za leto 1928. 5. dopolnilna volitev načelstva in nadzorstva. 6. slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Žičah, r. z. z. n. z., se bo vršil 23. junija 1929 v uradnih prostorih. Dnevni red: 1. čitanje in odobrenje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. potrjenje računskega zaključka. 4. volitev 1 člana v načelstvo. 5. slučajnosti.

POSLOVNE KNJIGE IN TISKOVINE.

Vse članice opozarjamo, da ima Zveza v zalogi vse knjige in fiskovine, kakor jih zahteva poslovanje kreditnih, blagovnih, produktivnih in drugih vrst zadrug. — Mnoge fiskovine nudijo za poslovanje znatno olajšanje in zasigurajo pravilnost kot npr. zapisnik o občnem zboru, vloga na sodišče, rač. zaključek. — Zveza z naročanjem na debelo zasigura tudi najnižje cene.

V sledečem podajamo cene za najvažnejše tiskovine (I.), knjige (II.) in vzorna pravila (III.):

I. Komad		Komad	
Rač. zaključki za hranilnice in posojilnice	Din —50	Blagajniški dnevnik 200 listov	Din 75—
za blagovne zadrage	—50	Knjiga tekočih računov 50 listov	40—
Zapisnik o rednem občnem zboru	—50	Knjiga tekočih računov 100 listov	56—
Vloga na sodišče (sprememba v načelstvu, ali prememba pravil)	—50	200 " celo plat	120—
Vloga na okrajno glavarstvo (predložitev računskega zaključka)	—50	Amerikanski journal za blagovne zadrage	180—
Izpiski iz knjige hranilnih vlog	1—	Knjiga denarnih listkov 100 strani	15—
Izpiski iz knjige posojil	1—	Knjiga pristopnic 50 listov	12—
Tiskovine za izvl. tek. rač.	—30	100 " " " " " "	16—
Zadolžnice na poroštvo	—75	200 " " " " " "	34—
Zadolžnice na vknjižbo	—75	"Straca" 100 listov	65—
Zadolžnice na amortizacijo	—75	"Straca" 50 listov	40—
Prošnje za posojilo	—50	Blagovni skontro 100 listov	75—
Pogodba za kredit v tek. rač.	—75	Blagovni skontro 50 listov	45—
Obrestne tabele (na kartonu 3 1/2% do 6%)	2—	Nakupna prodajna knjiga 100 listov	75—
6 1/4% do 7% (na papirju)	3—	Nakupna prodajna knjiga 50 listov	45—
7 1/2% do 8 1/2%	3—	Blago oddajni bloki	22—
9% do 10%	3—	Deležna knjiga 100 listov	45—
Listek za izplačilo vloge	—10	Deležna knjiga 200 listov	75—
Listek za izplačilo posojila	—10	Vložni zapisnik	30—
Opomin dolžniku	—10	Hranilne knjižice (lično vezane v šagrinpapir) d. o. o.	4—
Opomin porokom	—10	(vezane)	13—
Zemljeknjižni predlog (list)	—40	(broširane)	1—
Pole za inventuro	—75	Zadružno-posojilne knjižice	13—
Potrdila	—10	Knjižice za imetnike tekoč. računa 16 list.	475—
Izpiski (nova tisk.) tek. rač.	—75	Knjižice za električni tok	150—
Računski zaključki (kartonirani po 20 komadov) za kreditne in nekreditne zadrage (zvezki)	22—	Imenik zadružnikov 20 listov	20—
Denarne kuverte	—65	Imenik zadružnikov 30	25—
Kuverte za dopisovanje z Z. Z.	—10	Imenik zadružnikov 40	30—
Dopisnice za dopisovanje z Z. Z.	—05	Knjiga porokov	20—
II. Komad		Knjiga odstopnic (broširano)	6—
Knjiga hranilnih vlog 50 listov	Din 60—	Sejni zapisniki	26—
100 " " "	105—	Trgovske knjige z 2 kolonama	26—
150 " " " celo platno	160—	Indeksi	16—
Knjiga posojil 50 listov	65—	Mlekarske knjižice	375—
100 " " "	110—	Saldo-Konti na trdem papirju 50 listov	30—
150 " " "	155—	100 " " "	50—
Razdelnik za kreditne zadrage 50 listov	50—	III. Komad	
" " " 100	85—	Pravila za hranil. in posojil. (Raffels.)	Din 2—
" " " 150	135—	Pravila za hranil. in posojil. (Schulz.)	2—
Razdelnik za nedarne zadrage 24 listov	40—	Pravila za kmet. nabav. in prod. zadrage	2—
" " " 50	60—	Pravila za živinorejske zadrage	2—
" " " 100	100—	Pravila za kmetijska društva (strojne zadr.)	2—
Blagajniški dnevnik 100 listov	45—	Pravila za mlekarske zadrage	2—
		Pravila za zadružne elektrarne	2—
		Pravila za zavarovanje goveje živine	2—
		Pravila za strojne zadrage	2—

Za Zadružno tiskarno Srečko Magolič